

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **M. G.**, zastoupeného Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímálovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 2. 2009, č. j. 2009/3237 - 424, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 3. 2010, č. j. 4 Cad 53/2009 - 40,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce, Mgr. Dagmar Rezkové Dřímálové, advokátce, **se přiznává** na odměně za zastupování žalobce a náhradě hotových výdajů částka ve výši 2400 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal včas kasační stížnost proti v záhlaví blíže označenému rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba směřující proti rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále též „žalovaný“) ze dne 23. 2. 2009, č. j. 2009/3237 - 424, jímž byl žalobce podle § 30 odst. 2 písm. a) a odst. 3 a § 31 písm. f) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o zaměstnanosti“), ode dne 24. 11. 2008 vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu maření součinnosti s úřadem práce.

Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel žalobu, o níž rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 11. 3. 2010, č. j. 4 Cad 53/2009 - 40, tak, že žalobu zamítl. Městský soud vyšel z toho, že žalobce byl veden jako uchazeč o zaměstnání u Úřadu práce v Bruntále od 3. 12. 2007.

Dne 20. 11. 2008 se zúčastnil výběrového řízení zaměstnavatele TŘEMPEK s. r. o., Třemešná, na pracovní pozici „balič ruční“ v chráněné dílně potravinářské výroby. Na žalobci bylo požadováno, aby předložil vstupní lékařskou prohlídku s tím, že může dne 24. 11. 2008 nastoupit do zaměstnání. Z vyjádření zaměstnavatele TŘEMPEK s. r. o. ze dne 25. 11. 2008 vyplývá, že dne 20. 11. 2008 se žalobce dostavil na výběrové řízení a bylo s ním dohodnuto, že bude přijat na místo baliče. Dne 21. 11. 2008 se žalobce dostavil do kanceláře v Krnově a bylo mu sděleno, že byl přijat. V důsledku přijetí do zaměstnání byl mu dán protokol pro vstupní prohlídku a sděleno, že dne 24. 11. 2008 má nastoupit do práce v 6 hodin na provozovně v Třemešné. Žalobce namítal, že v pondělí nebude moci do práce nastoupit, jelikož jeho obvodní lékař mu nevyplní vstupní prohlídku a pošle ho na speciální vyšetření, na které se musí objednat 2 týdny dopředu. Bylo dohodnuto, že 24. 11. 2008 nastoupí po vstupní lékařské prohlídce nebo předloží doklad o objednání odborného vyšetření. V takovémto případě by byl přijat až po ukončení vyšetření. Dne 24. 11. 2008 se žalobce nedostavil s potvrzením o objednání na speciální vyšetření, ani nenastoupil do zaměstnání, ani se neomluvil. Zaměstnavatel vyšel z toho, že žalobce nemá zájem nastoupit do zaměstnání a došlo proto k přijetí jiného uchazeče. Zaměstnavatel uvedl, že vzhledem ke zřejmému nezájmu o práci nemají o takového zaměstnance zájem. Z lékařské zprávy MUDr. J. ze dne 26. 11. 2008, kterou žalobce úřadu práce předložil, vyplývá, že žalobce není schopen práce fyzicky namáhavé s přetěžováním páteře, zvedáním těžkých břemen, s většími nároky na zrak, v prašném alergizujícím a klimaticky nevhodném prostředí. V zahájeném správním řízení ve věci vyřazení žalobce z evidence uchazečů o zaměstnání pro maření součinnosti s úřadem práce bez vážných důvodů žalobce po seznámení se z obsahem správního spisu sám uvedl, že k pracovní náplni, kterou považoval za zkreslenou, by jeho praktický lékař pravděpodobně neměl výhrady. Úřad práce v Bruntále rozhodl dne 3. 12. 2008 o vyřazení žalobce z evidence uchazečů o zaměstnání. Správní orgán I. stupně vyšel z toho, že žalobce neprokázal, že navrhovaná práce není pro něj ze zdravotního hlediska vhodná. Jednání žalobce, který se nedostavil ani nijak neomluvil ke dni 24. 11. 2008, kdy se měl dostavit k zaměstnavateli, bylo hodnoceno jako maření součinnosti s úřadem práce podle § 31 písm. f) zákona o zaměstnanosti. Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal odvolání, které bylo rozhodnutím žalovaného zamítnuto a rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo potvrzeno.

Městský soud po zhodnocení skutečností vyplývajících ze správního spisu dospěl k závěru, že bylo postupováno v souladu se zákonem a na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Vzal za prokázané, že žalobce nenastoupil, nedostavil se dne 24. 11. 2008 do zaměstnání tak, jak s ním bylo původně dohodnuto. Nepředložil potvrzený tiskopis na vstupní lékařskou prohlídku a nedoložil ani to, že by jej lékař poslal na odborné vyšetření. Z výpovědi, kterou žalobce do protokolu u úřadu práce učinil, je zřejmé, že se žalobce ke svému praktickému lékaři před datem 24. 11. 2008 ani nedostavil. Pokud žalobce namítal, že neměl dostatek finančních prostředků na úhradu vstupní lékařské prohlídky a že tato povinnost byla na zaměstnavateli, dospěl městský soud ve shodě se správním orgánem k závěru, že toto tvrzení nemůže žalobce zbavit odpovědnosti. Jak vyplývá z § 32 zákoníku práce, není povinností zaměstnavatele zajistit na své náklady vyšetření lékařem před vznikem pracovního poměru. Tato povinnost je dána pouze u mladistvých osob. Městský soud pak dal za pravdu žalovanému v tom, že nedostatek finančních prostředků není zákonným důvodem pro nenastoupení do zaměstnání, do něhož byl uchazeč o zaměstnání přijat. Bylo tak nepochybně prokázano, že žalobce svým chováním zmařil své přijetí do zprostředkovaného zaměstnání. Po citaci § 30 odst. 2 písm. e) zákona o zaměstnanosti městský soud uvedl, že správní orgán nepochybil, když hodnotil žalobcovu jednání při výběrovém řízení jako maření součinnosti s úřadem práce. V průběhu správního řízení pak žalobce neprokázal, že by v jeho případě byl dán některý z vážných důvodů [§ 5 písm. c) zákona o zaměstnanosti] pro jeho nenastoupení dne 24. 11. 2008 k výkonu práce. Městský soud neshledal žalobcovu námitku, týkající se požadavku zaměstnavatele doložit vstupní lékařskou prohlídku, za důvodnou. Poukázal na to,

že žalobce byl po zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání řádně poučen o právech a povinnostech vyplývajících mu jako uchazeči o zaměstnání ze zákona o zaměstnanosti. Byl si tedy vědom i následků, které nastanou v případě maření součinnosti s úřadem práce. Žalobce měl respektovat požadavek zaměstnavatele o doložení zdravotního stavu vstupní prohlídkou. Žalobce jednak nedoložil vstupní prohlídku a jednak se ani nedostavil k nástupu do zaměstnání dne 24. 11. 2008. Je tedy nepochybné, že se stal pro zaměstnavatele nespolehlivým pro nezáměr o práci. Městský soud proto neshledal v postupu správního orgánu I. stupně ani v postupu žalovaného žádné pochybení, žaloba byla proto jako nedůvodná zamítnuta podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

Proti rozsudku městského soudu podal stěžovatel kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy pro tvrzenou nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. K otázce vstupní lékařské prohlídky stěžovatel uvedl, že v předmětné době byl bez jakýchkoliv finančních prostředků (tudíž každá částka pro něj byla vysoká), nemohl proto zaměstnavatelem požadovanou vstupní lékařskou prohlídku spojenou s vystavením zdravotního průkazu absolvovat, neboť bez zaplacení stanovené částky lékaři by stěžovateli lékař žádný doklad ani zdravotní průkaz nevystavil. Na den 24. 11. 2008 byl stěžovatel objednan na úřad práce, aby zde oznámil výsledek jednání ve firmě TŘEMPEK s. r. o. a chtěl se poradit o dalším postupu při zprostředkování zaměstnání. Na úřadu práce však bylo stěžovateli sděleno, že s ním zaměstnavatel nepočítá a že již přijali někoho jiného. To, že stěžovatel bez svého přičinění nebyl schopen zaplatit vstupní lékařskou prohlídku spojenou s vystavením zdravotního průkazu, když zaměstnavatel tuto prohlídku odmítl stěžovateli zaplatit, posoudil úřad práce i žalovaný jakožto maření součinnosti stěžovatele s úřadem práce, na základě čehož úřad práce stěžovatele vyřadil z evidence uchazečů o zaměstnání a žalovaný tento postup úřadu práce odmítnutím odvolání stěžovatele schválil. Danou argumentaci žalovaného pak převzal soud do svého rozsudku, když se ztotožnil se závěry správních orgánů obou stupňů. Stěžovatel však má za to, že soud a ani správní orgány se nijak nevypořádaly s námitkami stěžovatele v tom směru, že nemařil a ani nemohl mařit součinnost s úřadem práce tím, že vzhledem ke své finanční situaci nebyl schopen zaplatit lékařskou prohlídku spojenou s vystavením zdravotního průkazu, neboť žádný zákon stěžovateli, jakožto uchazeči o zaměstnání, neukládá povinnost zaplatit si vstupní lékařskou prohlídku spojenou s vystavením zdravotního průkazu zejména za situace, když je uchazeč o zaměstnání bez finančních prostředků. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného i z odůvodnění napadeného rozsudku nevyplývá, že by úhrada za vstupní lékařskou prohlídku měla jít na vrub uchazeče o zaměstnání. Soud ani žalovaný tedy neuvádí, který zákon stanoví povinnost uchazeči o zaměstnání zaplatit si vstupní lékařskou prohlídku spojenou s vystavením zdravotního průkazu. Na to stěžovatel uvádí, že zajištění vstupní lékařské prohlídky a vystavení zdravotního průkazu ve velmi krátké době, jakou zaměstnavatel stěžovateli stanovil (tj. v pátek se stěžovatel dozvěděl o tom, že byl na pracovní pozici u zaměstnavatele přijat a v pondělí měl do zaměstnání nastoupit i s potvrzením o absolvované vstupní lékařské prohlídce) za situace, kdy stěžovatel byl bez jakýchkoliv finančních prostředků a musel by lékařské vyšetření absolvovat u odborného lékaře, ke kterému by se musel předem objednat, bylo prakticky nemožné. Z toho podle stěžovatele vyplývá, že přístup zaměstnavatele byl nestandardní a neakceptovatelný, a to i s ohledem na to, že doručenka k účasti na výběrovém řízení konaném dne 20. 11. 2008 byla stěžovateli předána již dne 27. 10. 2008; tedy nejdříve trvalo téměř měsíc, než proběhlo výběrové řízení a posléze chtěl zaměstnavatel toto výběrové řízení uzavřít během pátečního dopoledne, kdy měl stěžovatel vše stihnout ve velmi krátké době. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc tomuto soudu vrátil zpět k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti v plném rozsahu odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, své vyjádření k žalobě ze dne 15. 7. 2008 a odůvodnění rozsudku městského soudu. Poukázal na to, že stěžovatel v kasační stížnosti účelově popisuje skutkový stav a okolnosti, za kterých byl zaměstnavatelem TŘEMPEK s. r. o. do zaměstnání přijat, jinak, než ve skutečnosti byly zjištěny v průběhu správního řízení. Především zdůraznil, že stěžovatel svého lékaře s tiskopisem ke vstupní lékařské prohlídce vůbec nenavštívil, a to ani 21. 11. 2008, ani dne 24. 11. 2008. O vyřízení lékařské vstupní prohlídky se tedy ani nepokusil. Nevyřízení lékařské vstupní prohlídky stěžovatel odůvodňoval více důvody, a to nedostatkem financí, časovou tísň a zdravotními důvody. Ani jeden z uvedených důvodů však nebyl prokázán. K tvrzení stěžovatele o nepříznivé finanční situaci žalovaný uvedl, že stěžovatel mohl nástupem do zaměstnání tuto svoji nepříznivou sociální situaci vyřešit. I z uvedeného důvodu nelze argumentaci stěžovatele, že neměl dostatek financí na vstupní lékařskou prohlídku, považovat za relevantní. Je v osobním zájmu každého uchazeče o zaměstnání, aby měl vytvořenou finanční rezervu na cestu na stanovené termíny s úřadem práce i na obstarání všech potřebných záležitostí spojených s vyřízením nástupu do zprostředkovaného zaměstnání. Nenastoupit do vhodného zaměstnání může uchazeč o zaměstnání pouze z vážných důvodů, jež jsou stanoveny v § 5 písm. c) zákona o zaměstnanosti, přičemž však takové důvody musí být uchazečem o zaměstnání doloženy a prokázány. Předložená lékařská zpráva ze dne 26. 11. 2008 neprokázala, že pracovní pozice ručního baliče by byla pro stěžovatele nevhodná, ostatně i sám stěžovatel přiznal, že lékař by k nabízené pracovní náplni neměl výhrady. I s ohledem na těžší uplatnění stěžovatele na trhu práce s ohledem na jeho zdravotní omezení stěžovatel mohl a měl mít evidentní zájem na tom, aby do zprostředkovaného zaměstnání nastoupil. Stěžovatel si svým jednáním sám zmařil nástup do zaměstnání, přičemž důvody, proč nenastoupil k výkonu práce v průběhu řízení několikrát změnil (nedostatek financí na lékařskou vstupní prohlídku, časová tíseň, zdravotní nevhodnost). Nebylo možné zohlednit tvrzení stěžovatele, že vyřízení lékařské prohlídky nemohl stihnout, když se o to zjevně ani nepokusil. Závěrem svého vyjádření žalovaný uvedl, že stěžovatel v kasační stížnosti v rozporu s prokázanou skutečností nepravdivě uvádí, že měl v jeden den stihnout návštěvu zaměstnavatele, vyšetření u lékaře a návštěvu úřadu práce. Toto tvrzení stěžovatele je nepravdivé a účelové. Stěžovatel v uvedený den nebyl povinen navštívit úřad práce, takže byl povinen po jednání se zaměstnavatelem pouze vyřídít lékařskou vstupní prohlídku (případně získat potvrzení, že je objednaný na odborné vyšetření) a toto přinést zaměstnavateli až v den nástupu do zaměstnání (v pondělí). Tento postup zaměstnavatele byl standardní, stejně postupoval u dalších uchazečů o zaměstnání, kteří bez problémů uvedenou povinnost řádně a včas splnili a k zaměstnavateli k výkonu práce v pondělí skutečně nastoupili. Stěžovatel tak zcela jednoznačně porušil své povinnosti uchazeče o zaměstnání, ke kterým se dobrovolně zavázal za účelem zprostředkování zaměstnání. Správní orgány v této věci nemohly udělat výjimku a postupovat v rozporu se zásadou legitimního očekávání. Žalovaný konečně odkázal na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 6. 2008, č. j. 3 Cad 39/2006 - 22, kterým bylo ve skutkově shodné věci pravomocně rozhodnuto tak, že nedoložení vstupní lékařské prohlídky, a to i z důvodu finančních prostředků uchazeče o zaměstnání, je nesplněním podmínek pro přijetí do zaměstnání a takové jednání znamená maření součinnosti s úřadem práce. Žalovaný považuje kasační stížností napadený rozsudek městského soudu za správný a navrhuje proto, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Stěžovatel je osobou oprávněno k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a tuto kasační stížnost podal (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatnil důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a pro tento důvod je kasační stížnost shledána přípustnou. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek městského soudu v mezích řádně uplatněných důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel v kasační stížnosti především namítl, že z odůvodnění napadeného rozsudku a ani z odůvodnění rozhodnutí žalovaného nevyplývá, že by úhrada za vstupní lékařskou prohlídku měla jít na vrub uchazeče o zaměstnání. Dále pak poukázal na to, že zajištění vstupní lékařské prohlídky a vystavení zdravotního průkazu měl provést ve velmi krátké době za situace, kdy byl bez jakýchkoliv finančních prostředků. K těmto námitkám lze uvést následující:

Z ustanovení § 103 odst. 1 zákoníku práce vyplývá povinnost zaměstnavatele nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho zdravotní způsobilosti, takže je na zaměstnavateli, aby si ověřil zaměstnancovu zdravotní způsobilost pro výkon konkrétní práce lékařem a nejlépe lékařem závodní preventivní péče, který to posoudí se znalostí vykonávané práce a se znalostí pracovních podmínek pracoviště. Ověření zdravotní způsobilosti stěžovatele pro výkon práce, na kterou byl přijat, pak u stěžovatele, který je osobou se změněnou pracovní schopností, je bez všech pochybností zapotřebí. Absolvování vstupní lékařské prohlídky před uzavřením pracovní smlouvy musí být proto požadováno po každém uchazeči bez ohledu na jeho budoucí konkrétní pracovní zařazení a takový postup zaměstnavatele nelze považovat za postup v rozporu s právním předpisem. Podle zákona č. 48/1997 Sb. není zajišťování závodní preventivní péče až na výjimky hrazeno ze veřejného zdravotního pojištění a úhradu provádí zaměstnavatel podle podmínek sjednaných ve smlouvě o poskytování této péče formou paušální odměny podle podmínek sjednaných ve smlouvě nebo formou odměny za jednotlivé úkony, s tím, že tato úhrada je pro zaměstnavatele daňově uznatelným nákladem. Problém spočívá v tom, že před uzavřením pracovní smlouvy, kdy se má fyzická osoba jako uchazeč o zaměstnání podrobit vstupní lékařské prohlídce, není ještě zaměstnancem, a měl by si proto uchazeč o zaměstnání tuto prohlídku uhradit sám. Pokud se uchazeč o konkrétní zaměstnání vstupní lékařské prohlídce nepodrobí, lze to považovat za důvod pro neuzavření pracovní smlouvy a jeho odmítnutí zaměstnavatelem. Lze tedy vyjít z toho, že vstupní lékařskou prohlídku si hradí uchazeč o zaměstnání sám, přičemž nic nebrání tomu, aby zaměstnavatel uchazeči o zaměstnání, s nímž uzavřel pracovní smlouvu a jež se tak stal jeho zaměstnancem, dodatečně uhradil náklady na vstupní lékařskou prohlídku.

Se stěžovatelem lze souhlasit v tom, že časový úsek, ve kterém měl absolvovat vstupní lékařskou prohlídku před nastoupením do zaměstnání, byl velmi krátký, stěžovatel se však vůbec nepokusil lékaře navštívit, jeho námitka by mohla být shledána důvodnou pouze tehdy, pokud by se mu nepodařilo lékařskou prohlídku v poskytnutém časovém úseku absolvovat. O takovýto případ však u stěžovatele nejde. Se žalovaným lze pak souhlasit potud, že je v osobním zájmu každého uchazeče o zaměstnání, aby měl vytvořenou finanční rezervu na cestu na stanovené termíny s úřadem práce i na obstarání všech potřebných záležitostí spojených s vyřízením nástupu do zprostředkovaného zaměstnání. Vážné důvody, pro které by stěžovatel mohl odmítnout nastoupit do výkonu zprostředkovaného zaměstnání, upravuje § 5 písm. c) zákona o zaměstnanosti; pod žádný z těchto vážných důvodů uvedených pod body 1 až 6 citovaného ustanovení však nelze podřadit důvody, které vedly stěžovatele k nenastoupení do zaměstnání. Ve správním řízení bylo proto stěžovatelovo jednání při výběrovém řízení správně hodnoceno jako maření součinnosti s úřadem práce a v souladu s § 30 odst. 2 písm. e) zákona o zaměstnanosti byl stěžovatel důvodně vyřazen úřadem práce z evidence uchazečů o zaměstnání. Městský soud pak správně neshledal v postupu správního orgánu I. stupně a žalovaného žádné pochybení a důvodně žalobu jako nedůvodnou ve smyslu § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Kasační stížnost byla proto Nejvyšším správním soudem shledána jako nedůvodná a z tohoto důvodu byla zamítnuta (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší, žalované, která byla v řízení úspěšná, pak podle obsahu spisu žádné náklady přesahující běžnou činnost nevznikly.

Městským soudem ustanovená zástupkyně stěžovatele požadovala za zastoupení stěžovatele odměnu za jeden úkon, a to za sepsání kasační stížnosti. Ustanovené advokátce byla proto přiznána odměna za sepsání kasační stížnosti v částce 2100 Kč s připočtením režijního paušálu v částce 300 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. října 2010

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu